

1.5.4 VANLEG UER

Kjell Nedreaas

kjell.nedreaas@imr.no

► Status og råd

Bestanden av vanleg uer har hatt sviktende rekruttering sidan tidleg på 1990-talet. Toktresultat og fangstar frå trålfisket viser ein klar nedgang i førekomst, og tyder på at bestanden no er mindre enn nokosinne (Figur 1.5.4.1). Årsklassane det siste tiåret har vore svært svake, og mengda av umo-

den fisk i bestanden går stadig nedover. Bestanden er difor svært svak. Denne situasjonen er venta å vedvare i mange år.

ICES tilrår strengare reguleringar på grunn av framleis nedgang i gytebestand og rekruttering. Reguleringstiltaka i dag er utilstrekkelege. ICES gjentek rådet om stopp i alt direkte fiske, utvida freding og skjerpa bifangstreguleringar for trål. Det er viktig med eit sterkt yngelvern for å sikre

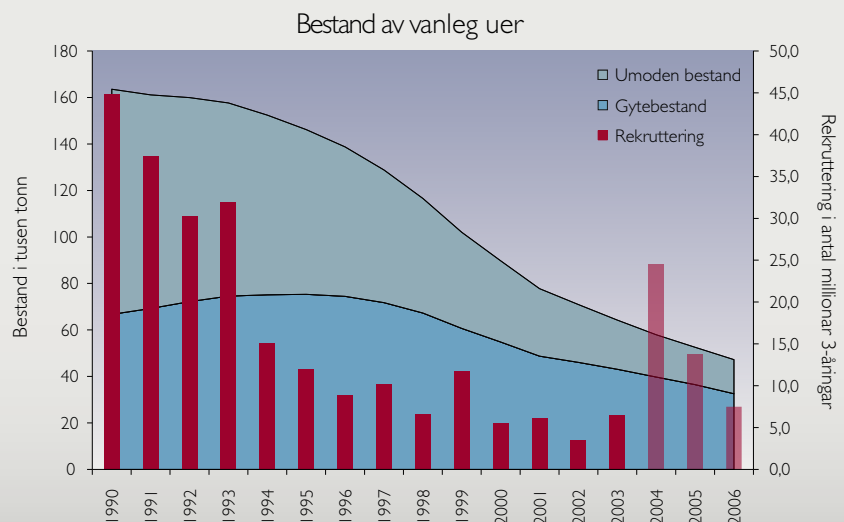
rekruttering og at bestanden blir bygd opp att. Bestanden av vanleg uer er klassifisert blant sårbare artar på den nye norske 'raudlista' som kom ut i 2006.

Fiskeri

Fisket etter vanleg uer blir regulert ved hjelp av bifangstreglar, fredingstid og i mindre grad også reiskapsregulering. Førebelse tal for 2007 viser at vel 6 000 tonn er fiska, om lag tusen tonn mindre enn dei fire

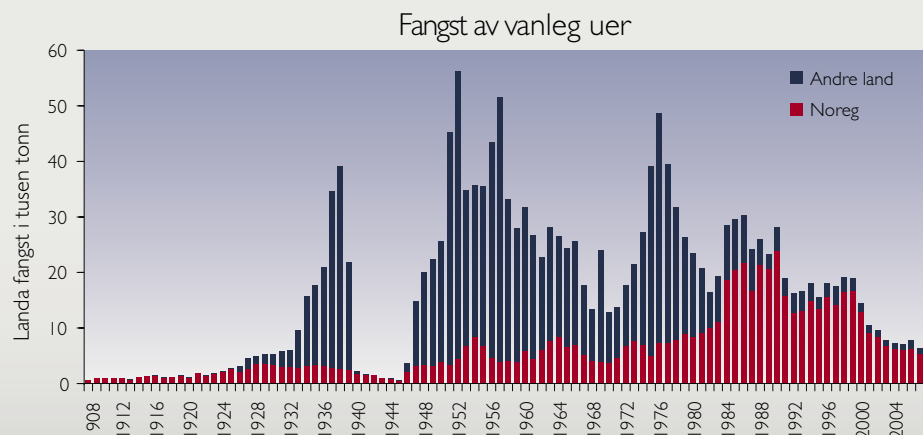
Figur 1.5.4.1

Totalbestand av tre år og eldre nordaustarktisk vanleg uer (mørkt + lyst felt), gytebestand og rekruttering gitt som talet på 3-åringar. Bestandsutrekningar stadfestar utviklinga observert på Havforskningsinstituttet sine tokt og i data frå fiskeria. Tala på rekruttering 2004–2006 er usikre. *Sebastes marinus in Sub-areas I and II. Stock biomass for the total stock (3+) (dark + light areas), and the fishable, mature stock (dark area). Recruitment is shown as the numbers of 3 year olds (bars). The recruitment estimates for 2004–2006 are uncertain.*

Figur 1.5.4.2

100 års fangsthistorie for nordaustarktisk vanleg uer. Total international landings of *Sebastes marinus*, 1908–2007 (in thousand tonnes), presented as Norwegian landings (red bars) and reported catches taken by other countries (blue bars).

Vanleg uer *Sebastes marinus*

Familie: Scorpaenidae

Maks storleik:

1 meter og meir enn 15 kg

Levetid: Over 60 år

Leveområde:

100–500 meters djup i Nordsjøen–Barentshavet, også i norske fjordar

Hovudgyteområde:

Vesterålen, Haltenbanken, Storegga

Gytetidspunkt: April–mai

Føde: Plankton viktigast dei første leveåra.

Deretter større plankton og fisk

Særtrekk: Ueren ynglar, dvs. han “gyt” levande larvar

Nøkkelta:

KVOTERÅD 2008:

Ingen direkte kvoteråd, men strengare vernetiltak må innførast.

FANGST 2007:

Norsk fangst: om lag 5 300 tonn. Samla internasjonal fangst: om lag 6 300 tonn.

NORSK FANGSTVERDI (2007):

For begge uerartane samla, ca. 100 mill. kroner.

Golden Redfish (*Sebastes marinus*)

Low abundance of pre-recruit fish in recent years' surveys, a decreased survey abundance of fishable biomass and reduced commercial catch rates are all signs of a major stock decline. The stock is expected to decrease further in the next years, even without fishing, given the poor recruitment history. It is of vital importance that the juvenile age classes be given the strongest protection from being caught

føregående åra. Ei årsak til det er to færre månader med direkte kystfiske. Noreg har dei siste tiåra tatt 80–90 % av totalfangsten av nordaustarktisk vanleg uer. Bortsett frå Russland, fiskar alle andre land årleg mindre enn 100 tonn (Figur 1.5.4.2).

Tradisjonelt er trål og garn dei viktigaste reiskapane. Det einaste direkte fisket som vil vere tillate i 2008 er fiske med konvensjonelle reiskapar (garn, line, juksa, snurrevad) i sju månader, bortsett frå juksafartøy mindre enn 11 meter, som kan fiske heile året. Så lenge det ikkje er teikn til betring av yngel- og ungfiskførekostane, kan dagens fiskeri med gjeldande reguleringar ikkje sjåast på som eit bærekraftig fiske.

as by-catch in any fishery. Thus recruiting year classes can contribute as much as possible to slowing down the stock decline. Current regulation measures are insufficient to rebuild the stock. More stringent protective measures should be implemented, such as an extension of the limited moratorium and a further improvement of the trawl by-catch regulations.

Fakta om bestanden

Vanleg uer føder levande 4–6 mm yngel i april–mai. Paringa føregår om hausten, og i yngleområdet om våren kan det difor vere reine hofisk-konsentrasjonar. Som toåring er vanleg uer 10–12 cm, og frå no av veks han om lag 2 cm per år til han blir kjønnsmoden. Som 11–12-åring og 30–35 cm, er halvparten av vanleg uer kjønnsmoden.

Vanleg uer lever på 100–500 meters djup på kontinentalsokkelen, langs kysten og visse stader inne i fjordane. Han er utbreidd nord til nordvest for Spitsbergen, men finst sjeldan i fiskbare mengder nord for Tromsøflaket/Bjørnøya. Yngleområdet

strekker seg langs eggakanten og kontinentalsokkelen frå Shetland og nordover til Andøya, med Storegga, Haltenbanken og Vesterålen som dei viktigaste områda.

Vanleg uer lever utelukkande av dyreplankton i dei første leveåra, for deretter å gå over til krill, lodde, sild og torskefisk. Som byttedyr er småueren viktig føde for torskefisk og kveite. Det er ikkje påvist endringar i gytealder, produksjon eller utbreiing som følgje av endringar i klima. Det siste året har det rett nok blitt gjort gode bifangstar av vanleg uer så langt nord som ved Bjørnøya.

1.5.5 SNABELUER

Kjell Nedreaas

kjell.nedreaas@imr.no

► Status og råd

Toktresultat viser at den umodne bestanden er nær eit historisk lågmål (Figur 1.5.5.1). Dei einaste årsklassane som no bidreg til gytebestanden i nemneverdig grad, er dei som vart fødte før 1991. Dei etterfølgjande 15 årsklassane er svært svake. I oppvekstområda i Barentshavet blir det no obser-

vert teikn på betre rekruttering av yngel. Det er difor svært viktig at denne yngelen får det beste vern frå å bli tatt som bifangst i alle fiskeri. Slik vil dei rekrutterande årsklassane få bidra så mykje som mogeleg til å byggje opp att bestanden. Sjølv om storleiken på gytebestanden er ukjent, vil det ikkje vere grunnlag for eit direkte fiskeri på mange år. På grunn av 15 år med svak rekruttering er vi heilt avhengige av at bestanden som no er kjønnsmoden, blir

verna, slik at han kan sikre stabil rekruttering i mange år framover. Vernet må difor også inkludere dei pelagiske fiskeria i Norskehavet. Snabeluener er klassifisert blant sårbare artar på den norske raudlista.

ICES tilrår forbod mot direkte trålfiske etter snabeluer i Barentshavet og Norskehavet (ICES-område I og II). Stenging av område må oppretthaldast, og tillatne bifangstgrenser bør setjast så låge som